

HISTORIA

Data publikacji 26.03.2021

Polska Policja, utworzona w wyniku transformacji ustrojowej w 1990 roku, nie posiadała w chwili powstania wyspecjalizowanej struktury zajmującej się ściganiem sprawców przestępstw we własnym środowisku zawodowym. Niektórymi rodzajami nadużyć w Policji, w ograniczonym zakresie, zajmowały się inspektoraty: Komendanta Głównego i komendantów wojewódzkich (Komendanta Stołecznego) Policji. Komórki te wykonywały czynności kontrolne oraz prowadziły postępowania skargowe w sprawach dotyczących zachowań policjantów. Kilkuletnie doświadczenia, wynikające z funkcjonowania zarówno inspektoratów, jak też utworzonych z początkiem 1994 roku struktur Biura do walki z Przestępczością Zorganizowaną Komendy Głównej Policji, wskazały na konieczność powołania wyodrębnionej, samodzielnej komórki służby kryminalnej, która nie tylko doraźnie reagowałaby na płynące z zewnątrz sygnały o przestępstwach popełnianych przez policjantów, ale przede wszystkim mogłaby podjąć aktywne działania zmierzające do ujawniania i zwalczania przestępstw, przy zastosowaniu wszelkich form i metod, jakie przysługują Policji przy zwalczaniu przestępczości - w powszechnym obszarze zagrożeń.

Na początku 1998 roku, dzięki uznaniu przez kierownictwo Policji za jeden z priorytetów, konieczności walki z korupcją w jej własnych szeregach, jak również dzięki zapisom w ówczesnych rządowych programach antykorupcyjnych, Policja zyskała możliwość inicjowania i prowadzenia działań w celu skutecznego eliminowania w swoim środowisku nadużyć o charakterze przestępczym, w tym przede wszystkim korupcyjnych. Komendant Główny Policji zarządzeniem w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji powołał z dniem 1 maja 1998 r. w strukturze Komendy Głównej Policji nową komórkę organizacyjną służby kryminalnej o zasięgu ogólnokrajowym - Zarząd Spraw Wewnętrznych KGP o stanie etatowym 40 stanowisk policyjnych. Do zadań tej komórki należało wykrywanie przestępstw popełnianych przez policjantów i pracowników Policji poprzez: podejmowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych; koordynowanie działań operacyjnych prowadzonych w sprawach policjantów i pracowników podejrzewanych o popełnienie przestępstw w przypadku konieczności współpracy między jednostkami organizacyjnymi Policji; gromadzenie i analizowanie informacji o przestępczości w środowisku policjantów i pracowników. Z uwagi na bardzo skromne możliwości etatowe, w każdym z województw - zgodnie z wprowadzaniem wówczas nowym podziałem terytorialnym kraju - powstały początkowo dwuosobowe zespoły. W niedługim czasie po utworzeniu Zarządu, opracowano koncepcję jego rozbudowy. Z dniem 1 lipca 2000 roku Zarząd Spraw Wewnętrznych KGP przekształcono w Biuro Spraw Wewnętrznych KGP.

Należy zaznaczyć, że na przestrzeni lat 1998-2003 komórka KGP właściwa do spraw wewnętrznych realizowała w zasadzie jedynie zadania operacyjne, gdyż obowiązujące wówczas przepisy Kodeksu postępowania karnego ograniczały możliwość prowadzenia przez Policję wobec własnych funkcjonariuszy czy pracowników czynności o charakterze procesowym. Po wejściu w życie, w lipcu 2004 roku, znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania karnego, Komendant Główny Policji rozszerzył zadania Biura Spraw Wewnętrznych KGP o wykonywanie czynności śledczych. Rok wcześniej, z dniem 1 czerwca 2003 roku, zwiększono stan etatowy i rozbudowano strukturę BSW KGP, tworząc sekcje z siedzibami przy komendach wojewódzkich i Komendzie Stołecznej Policji, a w centrali biura w Warszawie - pozostawiono m. in. 2 wydziały, które zarówno nadzorowały pracę tych sekcji, jak również same wykonywały regulaminowe czynności, np. w przypadku spraw dotyczących samej Komendy Głównej Policji.

Wszyscy funkcjonariusze BSW KGP, tj. pełniący służbę w sekcjach terenowych i komórkach w Warszawie, pozostawali na etatach Komendy Głównej Policji, a przy wykonywaniu czynności służbowych posiadali imienne upoważnienia do żądania niezbędnej pomocy, wystawione przez Komendanta Głównego Policji.

W kolejnych latach następował dalszy rozwój BSW KGP pod względem etatowym i organizacyjnym, związany także z

realizacją jego regulaminowych zadań:

- z dniem 1 lutego 2006 r., w oparciu o dotychczasowe sekcje, powstały wydziały, których pracę nadzorowali naczelnicy trzech utworzonych zarządów; powstały także podległe Dyrektorowi BSW KGP wydziały: Wydział Ogólny, Wydział Analiz, Prognoz i Wspomagania Przedsięwzięć Operacyjnych oraz Wydział Techniki Operacyjnej, wspomagające pracę struktur wykonawczych Biura, a z dniem 1 listopada 2006 r. kolejny - Wydział Operacji Niejawnych;
- w tym okresie, tj. w 2006 r. zakres regulaminowych zadań BSW KGP rozszerzono o: podejmowanie w Policji działań profilaktycznych oraz prowadzenie operacji specjalnych (to ostatnie zadanie usunięto z właściwości BSW KGP w październiku 2009 roku - co wiązało się z likwidacją WON BSW KGP i utratą części etatów, a następnie przywrócono w kwietniu 2014 roku, co z kolei spowodowało odtworzenie tej komórki - aktualnie jest to Wydział Wsparcia Operacyjnego BSWP);
- od 2007 r. usystematyzowano współpracę z Prokuraturą w zakresie inicjowania i współdziałania przy doprowadzeniu postępowań przygotowawczych w sprawach dot. policjantów i pracowników Policji, kontynuowana do chwili obecnej współpraca obejmuje przede wszystkim wymianę doświadczeń przy prowadzeniu czynności procesowych i doskonalenie możliwości wykorzystania w śledztwie materiału dowodowego uzyskanego w toku czynności operacyjnych, a odbywa się ona na płaszczyźnie organizowanych narad szkoleniowych, spotkań i kontaktów roboczych z udziałem m. in. prokuratorów - koordynatorów ds. współpracy z BSWP z prokuratur różnych szczebli;
- w związku ze zmianą z dniem 1 maja 2010 roku regulaminu KGP, BSW KGP przejęło od komórki ds. osobowych KGP zadanie, polegające na wykonywaniu badań psychofizjologicznych; utworzony w tym celu zespół ekspertów rozpoczął wykonywanie tego zadania od 2011 roku i realizował je do 2016 roku;
- od kwietnia 2013 roku rozszerzono regulaminowe zadania BSW KGP o zapobieganie oraz wykrywanie i ściganie sprawców niektórych przestępstw popełnianych na szkodę Policji m.in. w obszarze zagrożenia oszustwami i korupcją ze strony przedstawicieli podmiotów zewnętrznych, uczestniczących w procesie zamówień publicznych Policji, ale także np. w stosunku do osób dopuszczających się korumpowania policjantów albo celowego pomawiania o niepopełnione przestępstwa.

Po blisko dwudziestoletnim okresie funkcjonowania BSW KGP jako komórki służby kryminalnej w strukturze Komendy Głównej Policji, na mocy przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2017 roku o zmianie ustawy o niektórych uprawnieniach pracowników urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz funkcjonariuszy i pracowników urzędów nadzorowanych przez tego ministra oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 106 z 2018 roku), z dniem 27 stycznia 2018 r. nastąpiły zmiany prawne i organizacyjne w zakresie usytuowania i funkcjonowania w Policji komórki właściwej w sprawach wewnętrznych, wynikające przede wszystkim z potrzeby realizacji nowych zadań dla potrzeb Inspektora Nadzoru Wewnętrznego - utworzonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji i podległego mu organu, przy pomocy którego Minister SWiA sprawuje nadzór nad służbami jemu podległymi lub przez niego nadzorowanymi, tj. Policją, Strażą Graniczną, Służbą Ochrony Państwa oraz Państwową Strażą Pożarną. Na mocy tej ustawy:

- Minister SWiA powołał jednocześnie Komendanta Biura Spraw Wewnętrznych Policji, jako organ Policji podległy Komendantowi Głównemu Policji, który kieruje utworzoną jednostką organizacyjną Policji o nazwie „Biuro Spraw Wewnętrznych Policji”,
- utworzony został w Policji nowy rodzaj służby: służba spraw wewnętrznych.

W powyższym kształcie Biuro funkcjonuje do chwili obecnej.